

DĚDO, POVÍDEJ!

Dětství za socialismu očima prarodičů

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k tomu, aby prostřednictvím rozhovoru se svými prarodiči zjišťovali, jak v Československu trávily čas děti v době socialismu. Zároveň tyto informace konfrontují s těmi, které vypátrají na internetu.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace, informační a komunikační technologie

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), VMEGS

OV: OVDS, IKT

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

DOPORUČENÝ VĚK: 11+

CÍLE:

Žáci:

- umějí vyhledat v učebnici, příp. na internetu odpovědi na otázky, prostřednictvím kterých poznají, jak v době socialismu děti žily a trávily volný čas;
- dokážou vést rozhovor se svými prarodiči, zaměřený na vzpomínky týkající se dětství v době socialismu a jejich odpovědi konfrontují s tím, co už se dozvěděli.

DĚLKA: 45 min. (včetně projekce filmu, bez rozhovoru s prarodiči)

POMŮCKY:

- PRACOVNÍ LISTY A, B **Dědo, povídej!** pro každého žáka
- psací potřeby
- přístup k internetu, učebnice dějepisu
- příp. nahrávací zařízení (např. mobilní telefon)

POSTUP:

1. Na začátku hodiny uvedeme téma, kterým se budeme zabývat – svět dětí v době socialismu.
2. Následuje **projekce filmu**.
3. Po projekci nejprve vyzveme žáky ke krátké reflexi, ptáme se: *Co vás ve filmu zaujalo, překvapilo? Co jste nečekali, co bylo nové/zvláštní?*

4. Následně žákům rozdáme **PRACOVNÍ LIST A** a vyzveme je, aby s pomocí učebnice a internetu vyhledali odpovědi na uvedené otázky. Poskytneme žákům dostatek času na zpracování úkolu, alespoň však 10 minut.
5. Společně s žáky vyhodnotíme odpovědi. Žáci mezi sebou mohou diskutovat o tom, co si o životě dětí za socialismu myslí – vedeme je k tomu, aby své odpovědi podpořili argumenty (přiměřeně svému věku).
6. Nyní žákům rozdáme **PRACOVNÍ LIST B** a vyzveme je, aby otázky na něm uvedené položili doma svým prarodičům a odpovědi si zapsali (stejně tak si mohou rozhovor nahrát na diktafon/telefon a pak teprve odpovědi zapisovat). Následující hodinu odpovědi vyhodnotíme.

REFLEXE:

Během reflexe s žáky hovoříme o tom, co si myslí o informacích, které se dozvěděli. Z rozhovoru s prarodiči si mohou přinést odpovědi, které budou dobu socialismu idealizovat. Zde je třeba jednat velmi citlivě. Je možné, že kladné hodnocení, které žáci od prarodičů získali, nesouvisí s jejich politickými či jinými postoji, ale je ovlivněno především tím, že ze vzpomínek na dětství se snažíme uchovat především ty hezké, příjemné.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivita žáky i mě velice bavila. Myslím, že se tady může žákům učitel vzpomínáním přiblížit. S internetem jsme nepracovali – s žáky jsme se shodli, že se všechno na internetu nebo v učebnici najít nedá, a právě proto je vyprávění velmi důležité i v dnešní technické době. Diskutovali jsme, o jakých tématech si můžeme povídat, co je pro nás důležité. Z aktivity jsem měla dobrý pocit a myslím, že i pro žáky byla velmi přínosná.

Andrea Tláskalová, ZŠ Zbiroh

DĚDO, POVÍDEJ!

Co všechno se děti za socialismu (např. v době 70. a 80. let) učily?

Děti se učily rusky. Mohly se učit i jinému cizímu jazyku? Proč ano, proč ne?

Uplatnily potom tento jazyk? Kde?

Co děti dělaly mimo školu (jak si hrály, jaké existovaly kroužky...)?

Jaké hračky tehdy měly? Odkud pocházely (např. z jakého státu/států)?

Musely se děti účastnit prvomájových (a jiných) průvodů? Proč? Co tam dělaly? A mohlo se něco stát, když jejich rodiče (a tedy i ony) nešli?

Cestovaly tehdy děti stejně, jako cestují dnes? Které země nejčastěji navštěvovaly? Proč právě tyto a ne jiné? Kvůli čemu bylo cestování obtížnější než dnes?

Co všechno si rodiče těchto dětí mohli koupit/pořídit? Jak obtížné bylo například zařídit si byt/dům? Šlo to stejně jako dnes?

DĚDO, POVÍDEJ!

Co všechno jste se ve škole učili?

Učili jste se rusky. Mohli jste se učit také jiný cizí jazyk? Proč ano, proč ne?

Uplatnili jste potom tento jazyk? Kde?

Co jste dělali mimo školu (jak jste si hráli, do jakých kroužků chodili...)?

Jaké hračky jste měli? Odkud pocházely (kde byly vyrobeny)?

Museli jste se účastnit prvomájových (a jiných) průvodů? Co jste tam dělali? Mohlo se něco stát, pokud jste nešli?

Cestovali jste? Které země jste navštívili (příp. proč právě tyto a ne jiné)? Bylo tehdy cestování obtížnější než dnes? Proč ano, proč ne?

Co všechno si vaši rodiče mohli dovolit koupit/pořídit? Jak obtížné bylo například zařizování bytu/domu, koupě nového/ojetého auta?